روزنامه همدلی
روزنامه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
سه‌شنبه ۲۴ بهمن ۱۴۰۲ _۳ شعبان ۱۴۴۵_۱۳ فوریه ۲۰۲۴- شماره ۲۳۶۲ ـ سال هشتم
۸ صفحه ـ قیمت ۱۰۰۰۰ تومان ـ ضریب کیفی ۶۱۴
t.me/HamdeliNews newspaper.hamdeli@gmail.com hamdelidaily.ir
صاحب امتیاز , مدیر مسئول: ولی‌الله شجاع‌پوریان سردبیر: جلال خوش چهره
چاپ: صمیم ۴۴۵۳۳۷۲۵ - ۰۲۱ توزیع: نشر گستر امروز ۰۲۱۶۱۹۳۳۰۰۰
تهران- خیابان مطهری- نرسیده به تقاطع سهروردی- خیابان سنندج
خیابان زاهدان- پلاک ۸- واحد ۲- تلفکس: ۰۲۱۸۸۸۳۹۴۵۱ - ۰۲۱۸۸۸۴۹۸۴۳

ادبیات

معرفی تصحیح جدیدی از دیوان حافظ به همت شهرام بهمنی

شهرام بهمنی
پژوهشگر ادبیات

درسده اخیر چاپ‌هایی مختلف و حتی نسبتاً زیاد از دیوان حافظ منتشر شده است. جدای از نسخه‌های چاپی مشهور و غیرمشهور دیوان حافظ که از میان ده‌ها نسخه خطی سر برآورده و در میان مردم علاقه‌مند نهادینه شده‌اند،هنوز هم در برخی کتاب‌خانه‌های جهان نسخه‌هایی خطی از دیوان وی کشف شده که در تصحیح، به‌عنوان نسخه بدل از چشم مصححان پیشین دور مانده‌اند.برخی از این نسخه‌های تازه یافت شده جدای از مباحث مربوط به نسخه‌شناسی، در مقام مقایسه و سنجش با دیگر نسخه‌هایی که مبنای تصحیح دیوان‌های چاپی بوده‌اند، نه‌تنها در صحت متن و قدمت فروتر نیستند که در برخی موارد از آن‌ها برتر و قابل اعتمادترند.

در برخی از این نسخه‌ها گاهی بیت‌هایی ضبط گردیده که با توجه به تناسب واژگانی و پیوند معنایی با دیگر بیت‌ها، نسبت به متن‌های مشهور چاپ شده برتری دارند و به قول معروف حافظوارترند و همین امر نشان می‌دهد که دیوان حافظ هنوز به چاپ نهایی نرسیده و نمی‌توان در این‌باره از حرف آخر سخن گفت و ماجرای حافظ را پایان‌پذیر خواند!

یکی از این نمونه‌ها نسخه‌ای است که در سال ۸۰۱هجری کتابت شده و ظاهراً باید کهن‌ترین نسخه‌ای باشد که پس از درگذشت حافظ فراهم شده است.این نسخه در دوره اخیر از کتاب‌خانه نور عثمانیه استانبول به دست آمده و به شماره ۵۱۹۴ ثبت است.

در آغاز این نسخه مقدمه محمد گلندام؛جامع دیوان حافظ، آمده است و با توجه به تاریخ کتابت آن که ۱۰سال پس از درگذشت حافظ است،بعید نیست همان نسخه‌ای باشد که وی گردآوری و بر آن مقدمه نوشته باشد!در سال ۱۳۹۴ شمسی، بهروز ایمانی مقدمه‌ای مبسوط بر آن نوشته و انتشارات میراث مکتوب به شکل، عکس و تصویر صفحات دیوان، آن را چاپ و منتشر کرده است.این نسخه شامل ۴۳۵غزل، یک ترجیع‌بند، ۲۵قطعه، ۴مثنوی و ۱۱رباعی است.با توجه به آن‌چه در پایان نسخه آمده، شخصی به نام محمدبن عبدالله‌بن محمد ابوبکربن کریم شاه ملقب به غیاث ابرقوهی آنرا با خط نستعلیق نوشته و در روز چهارشنبه بیستم جمادی‌الاول سال ۸۰۱هجری کتابت آن به پایان رسیده است. از نکات حائز اهمیت این نسخه می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱- مقدمه محمد گلندام؛جامع دیوان حافظ، در آغاز این نسخه آمده که از موارد صحت و اصالت نسخه حکایت می‌کند.

۲-کتابت این نسخه به سال ۸۰۱ هجری، حدود ۱۰سال پس از درگذشت حافظ اتفاق افتاده (سنهٔ احدی و تسعین و سبعمئه ودیعت حیوهٔ)و در دیباچه گلندام نیز با حروف ابجد در بیتی سال ۷۹۱ آمده است:«به سال «با»و «صاد» و «ذال» ابجد/به روز هجرت میمون احمد»که به عقیده عموم مصححان و پژوهش‌گران و نسخه‌شناسان، هرچه کتابت نسخه به زمان درگذشت شاعر یا نویسنده نزدیک‌تر باشد، کم‌تر دخل و تصرف نسخه‌نویسان در آن راه یافته است. لذا«روش اقدم نسخ هنوز معتبرترین شیوه تصحیح متون است.»

لازم به ذکر است تا پیش از به‌دست آمدن نسخه مذکور، قدیمی‌ترین نسخه کشف شده از دیوان حافظ، تاریخ کتابت به سال ۸۰۳هجری را دارد که به خط برهان‌بن غیاث کرمانی است و به شماره ۱۲۷۷۰ در انستیتو ابوریحان بیرونی تاشکند ازبکستان نگهداری می‌گردد. این نسخه در سال ۱۳۷۹ با توضیحات شادروان کاظم برگ‌نیسی و به کوشش صادق سجادی و علی بهرامیان چاپ و منتشر شد.

۳-این نسخه ازنظر ترتیب و توالی ابیات و واژگان،با نسخه چاپی خانلری بیش‌ترین قرابت و همسانی را دارد.

۴-نکته قابل ذکر دیگر این‌که در بیش‌تر غزل‌های این نسخه بیت مدحی وجود ندارد در حالی‌که عموم نسخه‌های دیگر این ابیات را دارند.

۵-در این نسخه، قطعه‌هایی وجود دارد که کاتب صراحتاً علت سروده شدن آن‌ها را قید کرده است ازجمله قطعه مرگ پسر حافظ، مرگ برادر حافظ،مرگ خواجه قوام‌الدین محمد صاحب‌عیار و مرگ خواجه جلال‌الدین تورانشاه و...

۶-در بیش‌تر غزل‌های این نسخه بیت تخلص حافظ در بیت ماقبل آخر آمده است که این شیوه در اکثر دیوان‌های شاعران پیش از حافظ از جمله سعدی نیز مرسوم بوده است.اما آن‌چه درباره روش کار در چاپ این نسخه باید گفت:

۱.اینجانب صرفاً به دلیل دل‌بستگی به ادبیات فاخر فارسی و ارادت خاصی که به حافظ داشته‌ام به تصحیح ومقابله این نسخه دست زده‌ام.چرا که خود خوب می‌دانم ورود به دنیای پیچیده خواجه پر رمزوراز ادب پارسی،بر هر کس میسر نیست و ادعای آن نیز عِرض خود بردن و بیهوده کوشیدن است، هرچند که به یمن انفاس قدسی خواجه، هر کوشنده دلداده‌ای که در مسیر شناخت شعر وی قرار گیرد اگر راه به جایی نبرد، دست کم به خود می‌بالد که نامش جزو خریداران وی ثبت خواهد شد.با چنین نیتی این نسخه مستطاب و اَرزمند مطالعه و تصحیح و برای چاپ آماده شد.

۲.روش کار در تصحیح این نسخه، مقابله واژه به واژه با سه متن معتبر و مشهور چاپیِ پرویز ناتل خانلری(حافظ خانلری) و محمدخان قزوینی و قاسم غنی (حافظ قزوینی) و نسخه محمد قدسی(حافظ قدسی) است.

با توجه به این‌که نسخه مذکور از نظر ترتیب و توالی ابیات و واژگان، با نسخه چاپی خانلری بیش‌ترین قرابت و همسانی را دارد، در برخی موارد از جمله افتادگی‌ها و ناخوانی‌ها ملاک، نسخه خانلری بوده است. درباره این قرابت و همسانی باید گفت که نسخه چاپی دکتر خانلری مجموعه‌ای فراهم آمده از نسخه‌های نزدیک به زمان حافظ است که نسبت به دیگر نسخه‌های چاپی از این نظر برتری دارد.

نکته دیگر این‌که تاریخ کتابت ۱۴نسخه‌ای که مبنای تصحیح وی قرارگرفته حداکثر تا سال ۸۴۰هجری است (سال ۸۰۷ تا ۸۳۶ یا نیمه اول سده نهم هجری) و به‌دلیل نزدیکی به زمان شاعر نسبت به نسخه‌های فراوانِ پس از سده نهم(جدای از قدمت)از سلامتَ و صحت و ارزش بیش‌تری برخوردارند.

به‌ویژه آن‌که بنا به اذعان دکتر خانلری در گزارش تصحیح، مقابله نسخه‌ها در کمال دقت و صحت صورت گرفته و به نوعی تصحیح، کاملاً علمی و بدور از دخل و تصرف ذوق و حدس اتفاق افتاده است:«در سراسر آثار خواجه شیراز ابداً یک کلمه نیاورده‌ایم که مبتنی و متکی بر یکی از نسخه‌های اساس کار ما نباشد، یعنی هیچ‌گاه کلمه‌ای از خود نیفزوده و نکاسته‌ایم و کلمه‌ای یا عبارتی را به حکم ذوق و سلیقه شخصی تغییر نداده یا تصرفی روا نداشته‌ایم و اگر در چندمورد معدود اظهار نظری کرده‌ایم درحاشیه متن اشعار بوده و بدان تصریح شده است.»

همین دقت عمل و وسواس علمی در تصحیح وی، حقیر را از مقابله و تطبیق نسخه‌های خطی نخستینِ دیوان بی‌نیاز ساخت و تردیدی هم نیستَ که اگر نسخه سال ۸۰۱ با نسخه‌های چهارده‌گانه دکتر خانلری از ابتدا مقابله و تصحیح می‌گردید، بهتر و

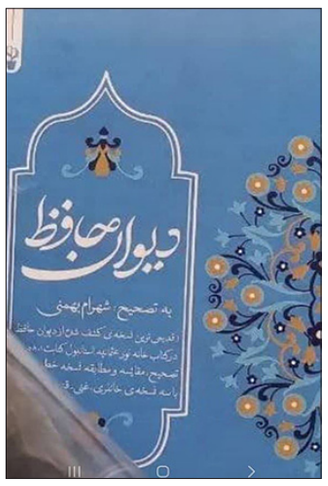

جامع‌تر از کار وی بیرون نمی‌آمد. بدین جهت برای ارج‌گزاری از تلاش گسترده و درعین حال قابل اعتمادی که در تصحیح این نسخه صورت گرفته، مبنای مقابله قرار گرفت و به‌قول دکتر حمیدیان:«بهتر است به حکم اقدم نسخ که ضبط خانلری با آن‌ها مطابق است گردن نهاد.»و برای اطمینان بیش‌تر، از نسخه چاپی غنی- قزوینی و نسخه قدسی نیز در کنار متن خانلری بهره برده شد و وجوه اختلافش با نسخه ۸۰۱ در پانوشت ثبت گردید.

نسخه غنی- قزوینی همان نسخه عبدالرحیم خلخالی چاپ شده در سال ۱۳۰۶ شمسی است که در سال ۱۳۲۰ توسط محمد قزوینی و با همکاری دکتر قاسم غنی با مقابله چند نسخه قدیمی تصحیح و چاپ شد و معروف‌ترین و مشهورترین نسخه چاپی حافظ به شمار می‌رود.

مرحوم قزوینی همان‌طور که در مقدمه نسخه تصحیحی خود ذکر کرده اساس تصحیح خود را منحصراً و منفرداً همین نسخه‌ی خلخالی قرار داده و سعی کرده تنها غلط‌های فاحش متن را تصحیح کند اگرچه به قول دکتر خانلری: «گاهی نیز غفلت کرده و غلط فاحشی را به پیروی از نسخه اساس در متن آورده است.»

به هرحال با احترام به دیگر نسخه‌های چاپی موجود حافظ ازجمله نسخه«حافظ به سعی سایه»،سه نسخه خانلری، غنی- قزوینی و قدسی مبنای مقابله و تصحیح یا به تعبیری دیگر نسخه بدل قرار گرفتند.با توجه به ارزمندی و اعتبار دو نسخه چاپی خانلری و غنی-قزوینی در نزد محققان حافظ‌پژوه، مصحح بر این باور است که نسخه۸۰۱هجری با بیش از ۱۴نسخه معتبر و کهنی مقابله شده است که در سده‌ی اخیر بسیاری از تحقیقات و پژوهش‌های حافظ‌شناسی بر اساس آن‌ها انجام گرفته و می‌گیرد.

هم‌چنین مبنا قراردادن نسخه قدسی به دلیل اختلافات زیاد در ضبط واژگان و در تعداد ابیات با دو نسخه خانلری و غنی- قزوینی است تا در تصحیح نسخه متن، اکثر موارد اختلافی دیده شده باشد. کتاب دیوان حافظ؛کتابت ۸۰۱ه.ق قدیمی‌ترین نسخه کشف شده از حافظ در کتاب‌خانه نور عثمانیه استانبول است که توسط حقیر تصحیح و مورد مقابله و مطابقه قرار گرفت و در پاییز ۱۴۰۲ توسط نشر آثار برتر چاپ و منتشر گردید.

و نکته آخر آن‌که باید اذعان کرد انجام چنین کاری سترگ بدون عنایت و توجه حضرت احدیت و همت پُر ناز و استغنای حافظ میسر نبود و از این جهت خداوند را شکرگزارم و البته همت خواجه اهل راز را ارج می‌نهم که بدرقه راهم شد:«هرچه دارم ز یمن همت اوست.»امید است تلاش عاشقانه حقیر که از سرِ دل‌سپردگی صورت گرفته، مورد توجه و عنایت حافظ‌پژوهان و دوست‌داران خواجه پر رمزوراز قرار گیرد و با دیدی عالمانه و مهرآمیز، لغزش‌های احتمالی را گوشزد نمایند تا در چاپ‌های بعد رفع گردد.

کتاب

«جامعه‌شناسی اقتصادی؛ مجموعه مقالات ریچارد سوئدبرگ» منتشر شد

کتاب «جامعه‌شناسی اقتصادی؛ مجموعه مقالات ریچارد سوئدبرگ» دومین اثر از مجموعه مطالعات جانب غربی در پاییز ۱۴۰۲ از انتشارات بزنگاه به چاپ رسیده است. کتاب «جامعه‌شناسی اقتصادی؛ مجموعه مقالات ریچارد سوئدبرگ» دومین اثر از مجموعه مطالعات جانب غربی است که همراه با مقدمه درخوری از نویسنده در پاییز ۱۴۰۲ از انتشارات بزنگاه به چاپ رسیده است. این کتاب در ۲۷۱صفحه و به بهای ۲۴۰ هزار تومان، مقالاتی را در حوزه مطالعات جامعه‌شناسی اقتصادی از یکی از صاحب‌نظرترین اندیشمندان در این حیطه؛ ریچارد سوئدبرگ دربر دارد. نظر به این‌که در عصر حاضر جامعه‌شناسی اقتصادی به نوبه خود از مهم‌ترین شاخه‌های علم جامعه‌شناسی به شمار می‌رود و با متفکران و منتقدان تراز اولی در جهان شناخته می‌شوند که رفته رفته بر جایگاه و ارزش این علم افزوده‌اند و همچنین با توجه به این‌که جامعه‌شناسی اقتصادی در دنیای فارسی‌زبان چندان مورد مداقه قرار نگرفته است، کتاب پیش‌رو را می‌توان به عنوان اثر فاخری هم در جامعهٔ دانشگاهی و هم در میان علاقمندان به مباحث اقتصادی با رویکرد جامعه‌شناختی عرضه و معرفی کرد. نشر بزنگاه، پروفسور ریچارد سوئدبرگ را به عنوان یکی از شاخص‌ترین جامعه‌شناسانی که در حوزه جامعه‌شناسی اقتصادی حرف‌های بسیاری برای گفتن دارد، برگزید تا به قلم شیوای ایشان و با ترجمهٔ دوستان ارجمند آقایان محمد میلانی و عبداله دولت‌آبادی و خانم مریم نوتاش به طرح مباحثی پیرامون جامعه‌شناسی اقتصادی از اندیشمندان به نام این حوزه همچون توکویل، وبر و بوردیو بپردازد و ضمناً در پایان کتاب واژگان و مفاهیم کلیدی هر یک از این مقالات عنوان کند. به‌گونه‌ای که مخاطب و پژوهشگر فارسی‌زبان بتواند نهایت آگاهی را در این خصوص کسب کند. بی‌تردید این کتاب منبع اثربخشی برای دانشجویان رشته جامعه‌شناسی به ویژه جامعه‌شناسی اقتصادی است که این گرایش را به عنوان هدفی تحصیلی یا پژوهشی برگزیده‌اند.

حافظه تاریخی

درگذشت عباس اقبال‌آشتیانی مورخ و ادیب

عباس اقبال‌آشتیانی، تاریخ‌نگار، ادیب و از چهره‌هایی است که تاثیر بسیاری در نگارش تاریخ و مقاله‌های علمی گذاشت. این استاد دانشگاه تهران که در طول زندگی‌اش تلاش داشت تاریخ‌پژوهی و نگارش آن همراه با دقت باشد، پس از درگذشتش دچار مساله عدم دقت در اعلام روز درگذشتش از سوی منابع مختلف شده است! پایگاه‌های اطلاع‌رسانی، رسانه‌ها و حتی برخی سایت‌های رسمی ۲۱ بهمن‌ماه، ۲۴بهمن‌ماه و ۲۱ آبان‌ماه را به‌عنوان روز درگذشت اقبال اعلام کرده‌اند که این امر درباره تاریخ‌نگار معاصری که خود شاگردان بسیاری تربیت کرده، امری عجیب به نظر می‌رسد.

عباس اقبال، متولد ۱۲۷۷خورشیدی در آشتیان بود و سال‌های زندگی را تا نوجوانی در فقر و تنگدستی گذراند. همین امر باعث شد تا تحصیلش به تعویق بیفتد و سرانجام در ۱۴سالگی توانست به مکتب برود. مهاجرت خانواده به تهران به ادامه تحصیل اقبال کمک کرد و پس از مدرسه گلستان پا به دارالفنون گذاشت. پایان تحصیلاتش همراه با پیشنهاد ابوالحسن فروغی (برادر محمدعلی فروغی) برای تدریس در همین مدرسه بود و وی به‌عنوان معلم در مدارسی چون سیاسی، نظام و دارالمعلمین (که ابوالحسن فروغی بنیان گذاشت) به تدریس تاریخ، جغرافیا و ادبیات فارسی پرداخت و معاونت کتابخانه معارف را که در مدرسه دارالفنون ایجاد شده بود، برعهده گرفت. حضور و تدریس اقبال در این مدارس به آشنایی با ملک‌الشعرای بهار (از منتشرکنندگان مجله دانشکده)، رشید یاسمی، تیمورتاش و سعید نفیسی، همچنین دوستی با محمدعلی فروغی، عبدالعظیم قریب و غلامحسن رهنما (منتشرکنندگان مجله فروغ تربیت) انجامید. فعالیت آن‌ها در انتشار مجله باعث شد تا اقبال به نوشتن مقاله‌هایی در این مجله‌ها اهتمام ورزد. این امر به شناخته شدن اقبال در آن دوره کمک بسیاری کرد. در سال ۱۳۰۴، اقبال به منشی‌گری هیات نظامی ایران انتخاب شد و با سمت مترجم، همراه آن‌ها به فرانسه رفت. این مساله به آشنایی وی با علامه محمد قزوینی که مقاله‌های اقبال را خوانده و وی را می‌شناخت، منجر شد. در مدت اقامت در پاریس، اقبال علاوه‌بر فعالیت‌های کاری، به ادامه تحصیل پرداخت و لیسانس خود را از دانشگاه سوربن دریافت کرد. پس از بازگشت به ایران بار دیگر به تدریس در دارالمعلمین عالی پرداخت و از مهرماه ۱۳۰۸ در کنار استادانی چون بدیع‌الزمان فروزانفر، ملک‌الشعرای بهار، رضازاده شفق و محمود حسابی، تاریخ مفصل ایران، تاریخ ایران پیش از اسلام و جغرافیا کشورهای بزرگ جهان را درس داد. عباس اقبال بار دیگر در ۱۳۱۳ با کمک محمدعلی فروغی (نخست وزیر وقت) و علی‌اصغر حکمت (وزیر معارف آن دوران) به‌عنوان نماینده ایران در کنفرانس «طرز نگهداری موزه‌های صنایع و تاریخ» در مادرید شرکت کرد و از آن‌جا نیز بار دیگر راهی پاریس شد. وی در پاریس با تالیف رساله‌ای و ارسال آن برای وزیر معارف وقت در ۲۱اسفندماه ۱۳۱۴ با درجه دکترای ادبیات از سوی شورای دانشگاه تهران فارغ‌التحصیل شد. اقبال با بازگشت به تهران به سمت استادی دانشگاه تهران منصوب و در ۱۳۱۷ نیز عضو پیوسته فرهنگستان ایران شد. وی از ۱۳۲۳ تا خردادماه ۱۳۲۸ مجله «یادگار» را در تهران و با پشتیبانی و همکاری عباس مسعودی (مدیر روزنامه اطلاعات)، محمد قزوینی، قاسم غنی و همفکری سید حسن تقی‌زاده و عبدالحسین نوایی منتشر کرد و به تاسیس «انجمن نشر آثار ایران» همت گماشت. اقبال در سرمقاله نخستین شماره از «یادگار» که با عنوان «مرام و روش مجله» به چاپ رسید، دلیل انتشار این مجله را «طبع و نشر آثار پیشینیان، معرفی میراث فرهنگی و هنری ایرانیان، شناساندن وضعیت کنونی ایران، معرفی فرهنگ مردم و آداب و عادات بومی ایران و معرفی نسخه‌های خطی» بیان کرد. پس از مسایلی که در انتشار مجله‌اش به وجود آمد، اقبال از انتشار «یادگار» منصرف و رایزن فرهنگی ایران در ترکیه شد. پس از آن نیز به ماموریت‌هایی در کشورهای ایتالیا، آلمان، فرانسه، واتیکان و چند کشور عربی رفت که در هر ماموریت سیاسی که داشت تلاش می‌کرد به تحقیقاتش در حوزه تاریخ و فرهنگ ایران کمک کند. اقبال که در ایتالیا ساکن بود در سال‌های پایانی عمر با بیماری کلیه درگیر شد و سرانجام در (۲۱بهمن‌ماه یا ۲۴بهمن‌ماه) ۱۳۳۴ (در ۵۷سالگی) در شهر رم درگذشت. پیکرش در یکی از آخرین روزهای اسفندماه همان سال در تهران تشییع و در کنار حرم حضرت عبدالعظیم در رواق ابوالفتوح رازی و در کنار آرامگاه علامه قزوینی به خاک سپرده شد. از عباس اقبال حدود ۳۰۰مقاله علمی، تالیف کتاب، ترجمه و تصحیح به جای مانده است. تالیف «شرح حال عبدالله بن مقفع»، «خاندان نوبختی»، «تاریخ مفصل ایران از استیلای مغول تا اعلان مشروطیت»، «تاریخ اکتشافات جغرافیایی و تاریخ علم جغرافیا»، «تاریخ ایران بعد از اسلام»، «مطالعاتی درباره بحرین و جزایر و سواحل خلیج فارس»، «تاریخ جواهر در ایران» و «قابوس وشمگیر زیاری» برخی از آثار وی به‌شمار می‌آیند. تصحیح‌هایی چون «تاریخ طبرستان»، «شاهنامه فردوسی» (با همکاری سعید نفیسی)، «تجارب السلف، هندوستان بن سنجر نخجوانی»، «سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک»، «مجمع‌التواریخ» اثر محمدخلیل مرعشی‌صفوی و «حدائق‌السحر فی دقائق‌الشعر» به‌قلم رشیدالدین وطواط نیز از دیگر آثار ارزشمند عباس اقبال هستند.

جزئیات سعدی

طرفه می‌دارند یاران صبر من بر داغ و درد
داغ و دردی کز تو باشد خوشترست از باغ ورد
دوستانت را که داغ مهربانی دل بسوخت
گر به دوزخ بگذرانی آتشی بینند سرد
حاکمی گر عدل خواهی کرد با ما یا ستم
بنده‌ایم ار صلح خواهی جست با ما یا نبرد
عقل را با عشق خوبان طاقت سرپنجه نیست
با قضای آسمانی برنتابد جهد مرد
عافیت می‌بایدت چشم از نکورویان بدوز
عشق می‌ورزی بساط نیک نامی درنورد

مجازستان

- یه بارم یه اتفاق بدی برام افتاد فوری با بغض رفتم تو حموم گفتم بذار زیر دوش چمباتمه بزنم یکم زار بزنم، ولی قبل نشستن مجبور شدم ۵دقیقه با آب سردوگرم ور برم تا دمای آب تنظیم شه: کلا دردم یادم رفت.)روانشناسِ روانی)
- بچه‌ها نمی‌دونید «دوست» چقدر مهمه. نمی‌تونید تصورکنید که زندگی در جوار دوست شما رو از چه رنج‌های عظیمی نجات می‌ده؛ تا حدی که حتی بزرگترین دردها و دلتنگی‌ها و شکست‌ها یکجورایی به کتفتون هم نباشه. و من؟ از همه‌ی دوستانم به دور افتادم. واقعاً این تنهایی بزرگترین رنج زندگیمه. (گلچه)
- یادگیری قرار نیست سرگرم کننده و فان باشه، همونطوری موقع ورزش عرق میریزید، موقع یادگیری باید مغزتون تلاش کنه و ورزش کنه. نشینید پای ویدیوهای «یادگرفتن فلان در ۱۰دقیقه» یا هر تایتلی با این مضمون، بشینید داکیومنت و نوشته های بلند بالا بخونید، تمرین کنید، بشکنید و فیکسش کنید. (Ariya)
- مادربزرگِ مردمم پادردی بود. تلویزیون که فوتبال نشون می‌داد طفلک می‌گفت: «اینا یه چیزی به پاشون می‌بندن که می‌تونن اینجوری بُدون.» این‌طور بیگانه بود با پای سالم. و من هم درست همون‌طور بیگانه‌ام با زندگی بدون حمله‌ی اضطراب. فکر می‌کنم لابد باید جالب باشه. (مشتعلعشقعلی)
- واقعا دیدن آدما تو عزای عزیزترین‌هاشون سخت‌ترین کار ممکنه واسم. نه میتونی بهشون بگی درست میشه، نه میتونی بهشون بگی فراموش میکنی. چون نه اون آدم دیگه هیچ‌وقت برمیگرده نه چیزی فراموش میشه نه تو میتونی تو چشاش نگاه کنی بگی زندگی همینه، سراسر درد و رنج. (chimich)

فناور

دوربین‌های کوچک ناسا همسفر فرودگر قمری «نوا-سی» می‌شوند

فرودگر قمری «نوا-سی» که قرار است در روز ۱۴فوریه پرتاب شود، دوربین‌های کوچک ناسا را برای بررسی سطح ماه با خود خواهد برد. یک فرودگر قمری که قرار است هفته آینده به فضا پرتاب شود، یک مجموعه چهار چشمی ویژه را برای ردیابی نحوه تعامل ستون موتور فضاپیما با سطح ماه در بر خواهد داشت. فرودگر قمری «نوا-سی» شرکت «اینتوئیتیو مشینز» در حال حاضر قرار است طی ماموریت آتی موسوم به «آی‌ام-۱» با موشک «فالکون ۹»شرکت «اسپیس‌ایکس» از «پایگاه نیروی فضایی کیپ کاناورال» فلوریدا در روز ۱۴ فوریه ساعت ۱۲:۵۷ بامداد به وقت منطقه زمانی شرقی پرتاب شود.

این فرودگر، ۱۲محموله را با خود خواهد برد که نیمی از آنها تجاری و بقیه متعلق به ناسا هستند. یکی از این محموله‌ها، «دوربین‌های استریو برای پژوهش‌های سطح ماه»(SCALPSS) است که در «مرکز تحقیقات لانگلی» ناسا ساخته شده و در اطراف پایه استوانه‌ای بلند فرودگر قرار گرفته است. دوربین «SCALPSS ۱,۰» در طول فرود آمدن فرودگر روی ماه فعال خواهد بود و نحوه برخورد و تغییر سطح ماه توسط موتورهای فرودگر را مشاهده خواهد کرد. این آزمایش از فتوگرامتری استریو استفاده می‌کند که تصاویر آن، امکان تحلیل دقیق تغییرات سطح ماه را پس از فرود فراهم می‌آورند. این یافته‌ها به دانشمندان و مهندسان کمک می‌کنند تا تأثیرات فرود آمدن روی سطح ماه را پیش‌بینی کنند. این موضوع مهمی برای برنامه «آرتمیس» ناسا به شمار می‌رود که هدف آن بازگرداندن انسان به ماه و فراهم کردن امکان حضور بلندمدت روی ماه است. نگرانی‌هایی نیز در این میان وجود دارد که شامل فرسایش احتمالی یا آسیب رسیدن به تجهیزات مجاور فرودگر است.

به گفته ناسا، حداقل دو ماه طول می‌کشد تا گروه SCALPSS بتوانند تصاویر را پردازش و داده‌ها را تأیید کنند و نقشه‌های سه‌بعدی را از ارتفاع به دست بیاورند اما این کارهای سخت به برنامه‌ریزی ماموریت‌های آینده و اطمینان از فرود ایمن روی ماه کمک می‌کنند. فرودگر نوا-سی قرار است به اولین فضاپیمای خصوصی تبدیل شود که با موفقیت روی سطح ماه فرود می‌آید. این پرتاب به دنبال ماموریت شرکت ژاپنی «آی‌اسپیس» برای فرود آوردن فرودگر «هاکوتو-آر» و از دست دادن فرودگر «پرگرین»شرکت «استروبیوتیک» در اوایل امسال است. پرگرین مدت کوتاهی پس از جدا شدن از مرحله فوقانی موشک «ولکان قنطورس»(Vulcan Centaur) دچار نشت سوخت شد و پس از ورود به جو زمین سوخت. فرودگر نوا-سی مانند پرگرین، بخشی از برنامه «خدمات تجاری باربری به ماه» (CLPS) ناسا است که بخشی از برنامه گسترده‌تر آرتمیس ناسا به شمار می‌رود. یکی دیگر از ماموریت‌های برنامه خدمات تجاری باربری به ماه، ماموریت «بلو گوست»(Blue Ghost) شرکت «فایرفلای ارواسپیس»(Firefly Aero-space) است که اواخر سال جاری میلادی، دوربین «SCALPSS ۱,۱» را حمل خواهد کرد.

در یچه

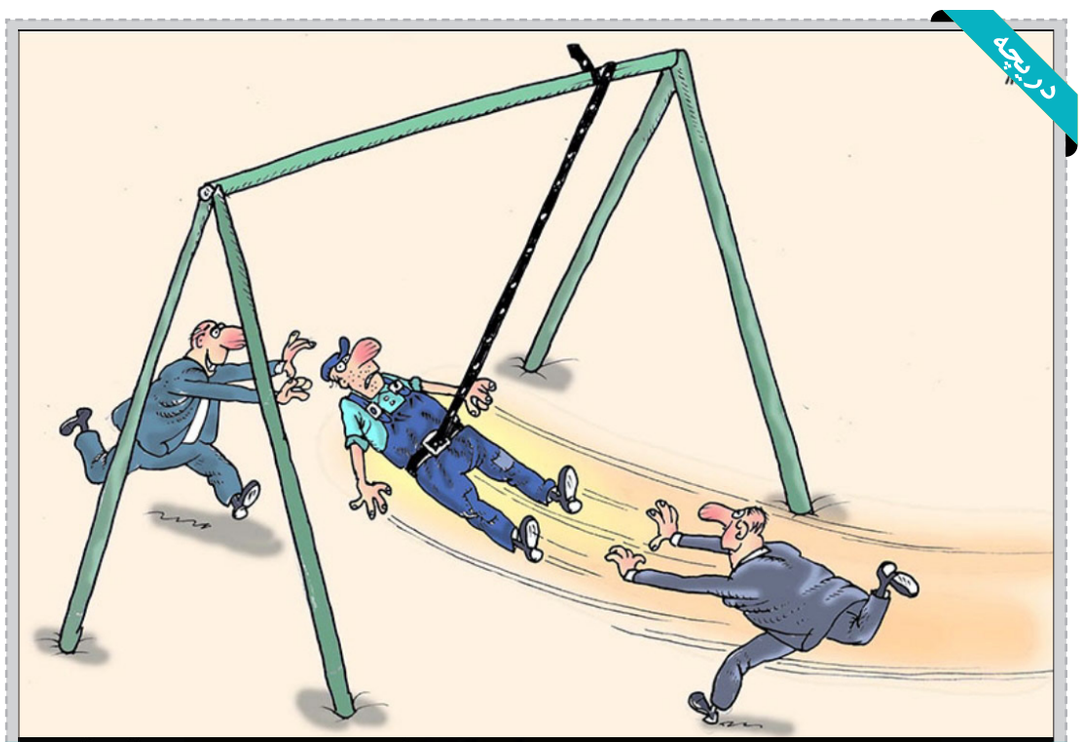

Milenko Kosanovic Serbia